

Novinky v prvej pomoci u neúrazových pacientov

podľa odporúčaní Európskej resuscitačnej rady 2021

Ciele príspevku: Príspevok popisuje aktuálne aspekty poskytovania prvej pomoci profesionálmi i laikmi u pacientov s netraumatologickou etiológiou, ako ich uvádzajú odporúčania Európskej resuscitačnej rady (ERC) z roku 2021.

Po jeho preštudovaní bude čitateľ poznať proces prijímania odporúčaní, vedieť vymenovať a zdôvodniť niektoré aktuálne postupy prvej pomoci v 11 netraumatologických situáciách, ako ich uvádzajú odporúčania ERC 2021.

Kľúčové slová: ERC, odporúčania, prvá pomoc, stabilizovaná poloha na boku, protišoková poloha, bronchodilatans, astma, NCMP, aspirín, infarkt myokardu, anafylaxia, adrenalín, hypoglykémia, perorálna rehydratácia, úpal, oxygenoterapia.

Príspevok je určený pre profesionálnych poskytovateľov prvej pomoci – záchranári, urgentológovia a pre vzdelaných laických záchranárov.

Autor: MUDr. Štefan Trenkler, PhD.

Edukačné a tréningové centrum, Merea, a.s., Bratislava

Email: strenkler@meria.sk

Vytvorené: 1. 9. 2021

Obsah

1 Úvod

2 Odporúčania pre klinickú prax

2.1 Stabilizovaná poloha na boku (zotavovacia poloha)

2.2 Optimálna protišoková poloha

2.3 Podanie bronchodilatačného lieku pri astmatickom záchvate

2.4 Rozpoznanie náhlej cievnej mozgovej príhody

2.5 Včasnú podanie aspirínu pri bolesti v hrudníku pri podozrení na AIM

2.6 Anafylaxia a adrenalín

2.7 Manažment hypoglykémie

2.8 Orálne rehydratačné roztoky na liečbu dehydratácie súvisiacej s námahou

2.9 Manažment tepelného úpalu chladením

2.10 Doplnkový kyslík pri náhlej cievnej mozgovej príhode

2.11 Manažment presynkopy

3 Záver

4 Literárne zdroje

1 Úvod

V roku 2015 Európska resuscitačná rada (European Resuscitation Council, ERC) zverejnila svoje prvé vydanie odporúčaní pre prvú pomoc (PP), vychádzajúc z publikácie Vedecký konsenzus s odporúčaniami pre liečbu (Consensus on Science with Treatment Recommendations, CoSTRs), Medzinárodného styčného výboru pre resuscitáciu (International Liaison Committee on Resuscitation, ILCOR). Tento vedecký konsenzus s odporúčaniami pre liečbu predstavuje východzí materiál, na základe ktorého jednotlivé kontinentálne resuscitačné rady pripravujú svoje vlastné odporúčania. V roku 2015 ILCOR zmenil stratégiu publikovania nových materiálov z päťročných cyklov na kontinuálny proces hodnotenia a publikovania nových poznatkov.

V roku 2016 zhodnotila Pracovná skupina pre prvú pomoc ILCOR tridsaťosem vybraných otázok vo formáte PICO (Population, Intervention, Comparison, Outcome). Cieľom hodnotenia bolo zistiť, či boli zverejnené nové dôkazy, ktoré by mali viesť k zmenám voči záverom CoSTRs z roku 2015. Skupina našla 20 tém s novými informáciami. Príslušné štúdie boli potom podrobené systematickému zhodnoteniu. Výsledný dokument bol zverejnený na webovej stránke ILCOR s možnosťou verejného pripomienkovania. V poslednom kroku boli odporúčania schválené expertmi a publikované ako CoSTRs konsenzus. Na základe tohto konsenzu komisia pre prvú pomoc ERC nové poznatky implementovala na európske pomery a publikovala v časopise Resuscitation v roku 2021.

2 Odporúčania pre klinickú prax

2.1 Stabilizovaná poloha na boku

U dospelých a detí so zníženou úrovňou vedomia, ktorá nie je spôsobená fyzickou traumou a ktorí nespĺňajú kritériá pre začatie umelého dýchania alebo stláčania hrudníka (KPR), ERC odporúča, aby tieto osoby s poruchou vedomia, ale s prítomným dýchaním, boli umiestnené do polohy na boku (obr. 1). K dispozícii je málo údajov o optimálnej polohe na boku, ale ERC odporúča túto postupnosť akcií:

- Pokľaknite vedľa postihnutého a uistite sa, že obe nohy sú vystreté
- Ohnite bližšiu ruku do pravého uhla voči telu s dlaňou nahor
- Preložte vzdialenú ruku cez hrudník a priložte chrbát ruky k lícu obeť, ktoré je bližšie
- Druhou rukou uchopte vzdialenú dolnú končatinu nad kolenom a potiahnite ju hore, ponechajúc chodidlo na zemi
- Udržiavajte ruku pritlačenú k lícu, potiahnite za vzdialenú dolnú končatinu a obráťte postihnutého smerom k sebe na bok
- Polohu ohnutej dolnej končatiny upravte tak, aby boli bedro a koleno ohnuté v pravom uhle
- Zakloňte hlavu tak, aby dýchacie cesty boli priechodné
- Ak je to potrebné, upravte polohu ruky pod tvárou tak, aby ste udržali hlavu v záklone s tvárou smerom dole, aby z úst mohol odtekať ich obsah
- Pravidelne kontrolujte prítomnosť normálneho dýchania
- Postihnutú osobu neponechajte bez dozoru, s výnimkou nevyhnutných situácií, ako je napr. starostlivosť o inú osobu.

Je dôležité zdôrazniť veľký význam dôkladnej kontroly prítomnosti normálneho dýchania u všetkých postihnutých s poruchou vedomia až do príchodu ambulancie záchranej zdravotnej služby (ZZS). V situáciách, ako je agonálne dýchanie vyžadujúce KPR, alebo pri úraze, nie je poloha na boku pre postihnutú osobu optimálnym riešením.

**Celý študijný materiál Vám bude
sprístupnený po zakúpení e-kurzu.**